

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА І ХОРЕОГРАФІЇ
КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС

для студентів

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Освітнього рівня: перший (бакалаврський)

Освітньої програми

025.00.04 Інструментальне виконавство

(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

Київ–2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 0213655-4
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2099/23
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)
« _____ » 20 23 р.

Розробник: Михайло ТУЩЕНКО, старший викладач кафедри інструментально - виконавської майстерності.

Викладач: Михайло ТУЩЕНКО, старший викладач кафедри інструментально - виконавської майстерності.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол № 9 від 28 серпня 2023 року.

Завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності

_____ Маргарита МАЛАХОВА
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) 025.00.04 «Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

«___» _____ 2023 року

Гарант освітньо-професійної 025.00.04 «Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)»

(керівник проектної групи)
_____ Віктор СПОДАРЕНКО
(підпис)

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2023 року

Заступник декана

з науково-методичної та навчальної роботи
_____ Інна ТКАЧЕНКО
(підпис)

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання - денна	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	20 / 600	
Курс	II	
Семестр	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Практичні	60	60
модульний контроль	-	-
семестровий контроль	-	-
самостійна робота	-	-
Форми семестрового контролю	-	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Оркестровий клас» – розвинути у студентів інструментально-виконавські вміння та сформувати навички оркестрової (ансамблевої) гри.

Завдання навчальної дисципліни:

– ознайомлення студентів з історією створення, будовою, способами звуковидобування, технікою гри, виконавськими функціями та різновидами оркестрових інструментів;

– оволодіння навичками гри на одному або кількох оркестрових інструментах;

– ознайомлення студентів зі специфікою оркестрового (ансамблевого) музикування;

– опанування студентами навичок оркестрової та ансамблевої гри засобом вивчення кращих зразків вітчизняної та зарубіжної класичної, народної й сучасної музики;

– виховання адекватного відчуття ритму й динаміки, архітектоніки твору, вміння слухати інших учасників колективу;

– розвиток музичного мислення й пам'яті, чуття форми, образного уявлення твору музичного кругозору студентів;

– виховання почуття відповідальності за якість опанування оркестровими (ансамблевими) партіями, навичок самоконтролю та

самооцінки власних і колективних ігрових дій, творчої ініціативи студентів;
 – формування та розвиток музично-пізнавальних здібностей, музичного смаку, емоційно-ціннісного ставлення до музики, культурних надбань свого народу та мистецтва в цілому.

Формою контролю знань і вмінь є контрольні прослуховування, де виконуються партії з оркестрового репертуару, передбачені програмою. У кінці IV семестру передбачено залік.

Протягом проходження курсу у студентів мають бути сформовані наступні **програмні компетентності**: загальні та фахові (спеціальні).

Програмні компетентності		
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК 6	Навички міжособистісної взаємодії.
	ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК 11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
	СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
	СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
	СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
	СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
	СК 14	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
	СК 15	Здатність здійснювати редакторську/ менеджерську/ аранжувальну діяльність в сфері музичного мистецтва.
Програмні результати навчання		
РН 1	Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.	
РН 2	Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.	
РН 5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	
ПР 8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	
РН 9	Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю).	

PH 10	Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.
PH 12	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Структура навчальної дисципліни

II курс								
№ тем	Назви теоретичних/практичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекційних	Сем. конгр.	Практичних	МКР	Сам. робота
III СЕМЕСТР								
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1:								
Ознайомлення з інструментами, оркестру набуття навичок гри на них								
1.1	Виконавська техніка.	15	15			15		
1.2	Оволодіння навичками виконавської техніки в окремих оркестрових групах.	15	15			15		
МКР								
<i>Разом</i>		30	30			30		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2:								
Вивчення та виконання вправ, нескладних п'єс в складі оркестру								
2.1	Розвиток технічних навичок.	15	15			15		
2.2	Оволодіння навичками ансамблевого виконання на прикладі вивчення різножанрових п'єс	15	15			15		
МКР								
<i>Разом</i>		30	30			30		
Усього за III семестр		60	60			60		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3:								
Формування навичок ансамблевого музикування на прикладі вивчення різножанрових п'єс: вальсів, польок, маршів тощо								
3.1	Оволодіння вміннями якісного звуковидобування, фразування, артикуляції.	15	15			15		
3.2	Робота над різножанровими п'єсами.	15	15			15		
МКР								
<i>Разом</i>		30	30			30		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4:								
Розвиток відчуття метроритму в творах різних стилів та жанрів								
4.1	Формування вміння користуватися різноманітними ритмічними формулами, необхідних для виконання творів різних форм та жанрів.	15	15			15		
4.2	Розвиток метроритмічного відчуття студентів засобами колективного музикування.	15	15			15		
МКР								
<i>Разом</i>		30	30			30		
Усього за IV семестр		60	60			60		
УСЬОГО		120	120			120		

4. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль 1 (II курс, III семестр)

Розвиток виконавської техніки студентів засобами колективного музикування

Тема 1.1. Виконавська техніка.

Ознайомлення з існуючими видами оркестрів, історією створення інструментів; посадка, закріплення положення інструмента, постановка рук; оволодіння прийомами звуковидобування; гра мажорних гам у дві октави штрихами легато, нонлегато, спікато, арпеджіо, акорди; роз'яснення функцій та ролі окремих інструментальних груп у колективному музикуванні.

Основна література: 1 – 5

Додаткова література: 1 – 7

Тема 1.2. Оволодіння навичками виконавської техніки в окремих оркестрових групах.

Вивчення творів зі складним ритмічним малюнком; виконання окремих технічних місць у окремих групах; гра партій у різноманітному складі оркестру. Опрацювання окремих епізодів музичного твору з певними інструментальними групами виконавців. Гра в різних темпах.

Основна література: 1 – 5

Додаткова література: 1 – 7

Змістовий модуль 2 (II курс, III семестр).

Вивчення та виконання вправ, нескладних п'єс в складі оркестру

Тема 2.1. Розвиток технічних навичок.

Виховання у студентів уважного ставлення до нотного тексту. Вміння підбирати необхідну аплікатуру. З'ясовувати виражальний зміст музичного твору. Гра в різних темпах та штрихах окремих епізодів твору. Ансамблева робота в колективі та прослуховування окремих партій виконавців.

Основна література: 1 – 5

Додаткова література: 1 – 7

Тема 2.2. Оволодіння навичками ансамблевого виконання на прикладі вивчення різножанрових п'єс.

Відпрацювання одночасного вступу. Затримування на ферматах. Гра в заданому темпі та опрацювання окремих епізодів твору в швидкому темпі. Проведення динамічної лінії за рукою диригента. Самостійне відрахування пауз у своїй партії. Збалансоване звучання свого інструмента в оркестровій фактурі; Відповідність штрихів, динаміки, темпу.

Основна література: 1 – 5

Додаткова література: 1 – 7

Змістовий модуль 3 (II курс, IV семестр).

Формування навичок ансамблевого музикування на прикладі вивчення різножанрових п'єс: вальсів, польок, маршів тощо

Тема 3.1. Оволодіння вміннями якісного звуковидобування, фразування, артикуляції.

Індивідуальна та колективна гра різними прийомами звуковидобування. Гра фраз, мотивів, речень з визначенням динаміки та кульмінаційних місць та артикуляції.

Основна література: 1 – 5

Додаткова література: 1 – 7

Тема 3.2. Формування навичок ансамблевого музикування на прикладі вивчення різножанрових п'єс.

Ансамблева гра уривків з різножанрових п'єс. Аналіз особливостей виконання різножанрових п'єс. Репетиційна робота на основі чергування різних інструментальних груп, прослуховування окремих партій студентів. Опрацювання інструментальних партій в різних штрихах.

Основна література: 1 – 5

Додаткова література: 1 – 7

Змістовий модуль 4 (II курс, IV семестр)

Розвиток відчуття метроритму в творах різних стилів та жанрів

Тема 4.1. Формування вміння користуватися різноманітними ритмічними формулами, необхідних для виконання творів різних форм та жанрів.

Удосконалення техніки читання нот з аркуша. Вивчення творів зі складним ритмічним малюнком. Гра творів зі зміною розмірів. Виконання музичного матеріалу з відхиленнями й модуляціями.

Основна література: 1 – 5

Додаткова література: 1 – 7

Тема 4.2. Розвиток метроритмічного відчуття студентів засобами колективного музикування.

Гра творів різних за стилем та жанром. Поняття метроритму в ансамблевому музикуванні та робота з складними ритмічними моделями в музичних творах. Розвиток музично-аналітичних умінь шляхом аналізу виконавських труднощів у різножанрових творах. Опрацювання окремих епізодів твору різними інструментальними групами.

Основна література: 1 – 5

Додаткова література: 1 – 7

5. Контроль навчальних досягнень

5.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	М ак с и м а л ь н а к- ст ь б а лі в за о д и н и ц ю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		К іл ь кі ст ь о д и н и ц ь	Ма кси ма льн а кіл ькі сть бал ів	К іл ь кі ст ь о д и н и ц ь	М ак с и м а л ь н а лі в	К іл ь кі ст ь о д и н и ц ь	М ак с и м а л ь н а лі в	К іл ь кі ст ь о д и н и ц ь	Мак сима льна кіль кість балів
Відвідування практичних занять	1	30	30	30	30	30	30	30	30
Робота на практичних заняттях	10	30	300	30	300	30	300	30	300
Виконання завдань для самостійної									
Контрольне модульне прослуховування									
Разом		-	330	-	330	-	330	-	330
Максимальна кількість балів:		660 балів				660 балів			
Розрахунок коефіцієнта:		1320 балів, коефіцієнт 13,2							

6. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС» II курс.

Практичні заняття – 120 год.

Модулі	III семестр				IV семестр			
	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4	
Назва модуля	Розвиток виконавської техніки студентів засобами колективного музикування		Вивчення та виконання вправ, нескладних п'єс в складі оркестру		Формування навичок ансамблевого музикування на прикладі вивчення різножанрових п'єс: вальсів, польок, маршів тощо		Розвиток відчуття метроритму в творах різних стилів та жанрів	
К-сть балів за модуль	330 балів		330 бали		330 бали		330 бали	
Заняття	1 - 15	16 - 30	31 - 45	46 - 60	1 - 15	16 - 30	31 - 45	46 - 60
Практичні	15	15	15	15	15	15	15	15
Назва початкової частини модуля (практичне заняття)	Тема 1.1. Виконавська техніка 1*15=15 10*15=150 165 б.	Тема 1.2. Оволодіння навичками виконавської техніки в окремих оркестрових групах 1*15=15 10*15=150 165 б.	Тема 2.1. Розвиток технічних навичок 1*15=15 10*15=150 165 б.	Тема 2.2. Оволодіння навичками ансамблевого виконання на прикладі вивчення різножанрових п'єс. 1*15=15 10*15=150 165 б.	Тема 3.1. Оволодіння вміннями якісного звуковидобування, фразування, артикуляції. 1*15=15 10*15=150 165 б.	Тема 3.2. Робота над різножанровими п'єсами 1*15=15 10*15=150 165 б.	Тема 4.1. Формування вміння користуватися різноманітними ритмічними формулами. 1*15=15 10*15=150 165 б.	Тема 4.2. Розвиток метроритмічного відчуття студентів засобами колективного музикування. 1*15=15 10*15=150 165 б.
Сам.робота								
Види поточного контролю								
Усього без урахування коефіцієнту – 1320 балів , коефіцієнт 13,2								

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Давидов М. А. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні : зб. статей / М. А. Давидов. – К.: Видавництво імені Олени Теліги, 1998. – 207с..
2. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах. (Українська академічна школа): підруч. [для вищ. та серед. муз. навч. закл.] / М. А. Давидов. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. – 420с.
3. Давидов М. Українське струнно-щипкове академічне мистецтво: функціонування, проблеми збереження та розвитку // Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України: Тези Всеукраїнської науково-теоретичної конференції (2 грудня 2005 р.). – К., 2005. – С. 72–78.
4. Хашчеватська С. С. Інструментознавство. Підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III–IV рівнів акредитації/ С. Хашчеватська – Вінниця, Нова книга, 2008. – 256 с.
5. Пляченко Т.М. Підготовка майбутнього вчителя музики до роботи з учнівськими оркестрами та інструментальними ансамблями: [монографія] / Т. М. Пляченко. – Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2010. – 428 с.

Додаткова література:

1. Гуцал В. О. Грає оркестр українських народних інструментів: методичні поради керівникам самодіяльних колективів / В.О. Гуцал. – К.: Мистецтво, 1978. – 164с.
2. Дейнега В. М. Музичний інструментарій як показник специфіки оркестру народних інструментів / В. Дейнега // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 22: Музичне виконавство. – Кн. 8. – К., 2002. – С.119-129.
3. Митці України : енцикл. довід. / [упоряд: М. Г. Лабінський, В. С. Мурза ; за ред. А. В. Кудрицького]. – К. : УЕ, 1992. – 848 с.
4. Іванов П. Г. Оркестр українських народних інструментів / П. Г. Іванов.– К.: Музична Україна, 1981. – 110 с.
5. Ільченко О. О. Народне оркестрове виконавство: аматорство і проблеми художності [Текст] : Монографія / О. О. Ільченко. Київський ін-т культури. - К.: КДК, 1994. - 116с.
6. Муха А. Композитори України та української діаспори : Довідник. Київ : Музична Україна, 2004. 352 с.
7. Сідлецька Т. І. Культурно-історична еволюція українського оркестру народних інструментів: монографія /Т. І. Сідлецька. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 184 с.